

“Özel Öğretim Yöntemleri” Dersine Pedagojik Formasyon Eğitimi Coğrafya Bölümü Öğrencileri Açısından Bakış¹

The Perspective off Pedagogical Formation Education Geography Department Students on the “Special Teaching Methods” Course

Ayşegül ŞEYİHOĞLU² & Neşe DUMAN³

Öz

Bu araştırmanın amacı Coğrafya pedagojik formasyon eğitimi alan öğrencilerin “Özel Öğretim Yöntemleri” dersine yönelik görüşlerini almaktır. Araştırma nitel yaklaşımla dizayn edilmiştir ve betimsel tarama modelindedir. Çalışmanın araştırma grubunu Pedagojik Formasyon Eğitimi Programı Coğrafya Öğretmenliği alanında öğrenim gören 52 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada “Özel Öğretim Yöntemleri” dersine ilişkin görüş alınmıştır. Veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu ve yarı yapılandırılmış sorulardan oluşan bir form kullanılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir ve N Vivo 9 programı ile çıktılara ait tema ve kodların ön plana çıktığı bir şema oluşturulmuştur. Öğretmen adayları “Özel Öğretim Yöntemleri” dersinin; öğrenciye, mesleğe ve kendilerine yönelik kazanımlar sağladığını düşünmektedir. Öğrenciye yönelik kazanımlar; duyuşsal, bilişsel ve kişilik gelişimi açısından değerlendirilmiştir. Dersin mesleğe ilişkin katkıları eğitim öğretim ortamı tasarlama, öğrenciler ve sınıf yönetimine dairdir. Önyargılardan kurtulma ve olumlu tutum geliştirme kendine sağladığı katkılar açısından öne çıkan kodlardandır. Araştırma sonuçlarından hareketle eğitim fakültesinde öğrenim gören coğrafya öğretmen adayları ile pedagojik formasyon eğitimi alan coğrafya öğretmen adaylarının “özel öğretim yöntemleri” dersine ilişkin görüş ve kazanımlarının gözlem formuyla desteklenerek karşılaştırılması araştırmanın önerileri arasındadır.

Anahtar Kelimeler: coğrafya öğretimi, özel öğretim yöntemleri dersi, pedagojik formasyon

Abstract

The aim of this study is to determine the opinions of students receiving geography pedagogical formation education on the “Special Teaching Methods” course. The study was designed with a qualitative approach and conducted in a descriptive survey model. The research group of the study consisted of 52 students studying in the Pedagogical Formation Education Geography Teaching Program. In the study, opinions on the “Special Teaching Methods” course were obtained. A personal information form and a form consisting of semi-structured questions were used as data collection tools. The obtained data were analyzed by content analysis, and a scheme in which the themes and codes of the outcomes came to the forefront was created using the N-Vivo 9 program. Preservice teachers think that the “Special Teaching Methods” course provides acquisitions for students, the profession, and themselves. Student acquisitions were evaluated in terms of affective, cognitive, and personality development. Contribution of the course to the profession is about designing the educational environment, students and classroom management. Getting rid of prejudices and developing positive attitudes are among the prominent codes in terms of the contribution to themselves. According to the results of the study, the comparison of the acquisitions and opinions of geography preservice teachers studying at the faculty of education and geography preservice teachers receiving pedagogical formation education about the “Special Teaching Methods” course by supporting them with the observation form is among the suggestions of the study.

Keywords: geography teaching, course of special teaching methods, pedagogical formation

¹ Bu araştırma Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi Sempozyumunda- VI (04-06 Mayıs 2017/ Eskişehir) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Trabzon Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi, <https://orcid.org/0000-0001-8143-3753>

³ Çankırı Karatekin Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, <https://orcid.org/0000-0002-5398-8388>

Extended Abstract

Introduction: The course of “Special Teaching Methods” is quite important in terms of the curriculum, and it is a basic course in terms of domain training. The course in question is foreseen to be obligatory for students studying at the Faculty of Education, Geography Teaching programs, and the graduates or final grade students of the Faculty of Letters, Department of Geography, receiving pedagogical formation. The aim of this study is to determine the opinions of students studying in the Pedagogical Formation Training Certificate Program, Department of Geography Teaching, on the course of “Special Teaching Methods”.

Method: The research group of this study consisted of 52 students studying Geography Teaching at Çankırı Karatekin University Pedagogical Formation Education Certificate Program. The study that was carried out in the 2015-2016 academic year was conducted after the completion of educational activities within the scope of the course of “Special Teaching Methods”. Therefore, it was thought that the answers to be given to the questions by the students would be more independent. In this way, the opinions of the students receiving education in the “Special Teaching Methods” course for a semester on the course and the processes during the course were taken. In this context, the study was designed with a qualitative approach, and it is in a screening model. It can be considered that selecting the group in which one of the researchers carries out educational activities as the study group increases the reliability of the study. A personal information form and a form consisting of semi-structured questions were used as data collection tools. The semi-structured interview form used in the study consists of 3 questions. These questions are 1- What are your acquisitions in the course of Special Teaching Methods? 2- What are your acquisitions for your profession in the course of Special Teaching Methods? 3- What are your own acquisitions in the course of Special Teaching Methods? The content validity of the questions was ensured by being checked by the researchers and an instructor apart from the researchers. The participants were given sufficient time in order to obtain healthier data from the semi-structured form. The data obtained from the study were analysed using the “content analysis”. The outputs of this analysis are presented in the findings section as a scheme in which the themes and codes come to the forefront. The results coded independently by the other researcher were compared in order to increase the reliability of the findings. Accordingly, it was observed that consistent coding was performed. In this way, it was ensured that the coding was performed according to a mutual point-of-view, without prejudice and misunderstanding. The consensus of the researchers was sought in order to create themes by determining the outlines of the relations between the codes. Attention was paid to the fact that the codes under any theme were far from the codes of different themes.

Result and Discussion: The opinions of pre-service teachers on the course of Special Teaching Methods were similar in a way that they could be combined under certain themes. For example, while expressing the necessity of this course, it was stated that it provides acquisitions for students (with respect to affective behaviors, cognitive behaviors, personality development, skill development), the profession (related to designing educational environment, related to classroom management, and related to students) and them, and they were divided into themes under the relevant titles by the researcher. It is observed that Pre-service Geography Teachers studying in the Pedagogical Formation Training Certificate Program generally expressed positive opinions on the course of Special Teaching Methods and encountered content beyond their expectations, and they were affected. These positive opinions of formation students also correspond to having positive attitudes towards a profession in the literature. Students studying in the Pedagogical Formation Training Certificate Program, Department of Geography Teaching believe that their acquisitions regarding the course of Special Teaching Methods will also contribute to them in many fields. They think that the course of Special Teaching Methods will make many contributions to their future professional life as teachers and their lives as individuals. Those who participated in the study stated that their most important acquisition within the scope of this course was to understand that “to know is not sufficient to be able to teach”. Furthermore, they realised that the teaching profession was harder than they thought and it contained complex relationships. In the practices performed, they analysed the effect of many different factors such as classroom management, intelligence areas, subject integrity and misconceptions, and the relationships within itself. The participants found this course quite important in order to be able to make the lesson effective and enjoyable, provide a student-centred educational environment, and contribute to the improvement of their self-confidence by increasing their classroom domination. In addition to this, the participants stated that what is acquired within the scope of the “Special Teaching Methods” course can be used in preparing individualised learning environments or in the cooperative learning design, when appropriate. They stated that they could observe and develop the interests, aptitudes and abilities of students with the applications they would develop with due consideration to different intelligence areas when planning the lesson. With respect to classroom management, they think it will be beneficial in terms of feeling strong, increasing participation, saving time and energy and being able to reach every student. The course of Special Teaching Methods also makes individual contributions to pre-service teachers. These contributions were expressed as follows: they got rid of their prejudices by realizing that information such as “Teaching is easy, anyone can do it” and “A person who knows teaches” was wrong. They further loved their profession, and in this process, they had fun, felt strong and realized their abilities. They took on different roles in various methods and stated that they could also use what they have learned in various parts of life, for example, for their children. They stated that they had hopes for the education system of their countries and for the future with this information.

1. Giriş

Eğitimin niteliği öğrenciler, eğitim ortamı, programların içeriği, eğitim süreci ve eğitim hedefleri ile doğrudan bağlantılıdır. UNICEF'in Eğitimde Niteliğin Belirlenmesi (Defining Quality in Education) adlı raporuna göre eğitimin niteliğini arttırmak için sağlıklı, iyi beslenen, öğrenmeye hazır, katılımcı, aileleri ve toplum tarafından desteklenen öğrencilere ihtiyaç vardır. Bunun için güvenli, koruyucu, cinsiyete duyarlı, yeterli kaynak ve tesis sağlayan eğitim ortamlarına ihtiyaç vardır. Gerçek yaşam için gerekli temel bilgi ve becerileri, kazandıracak olan eğitim programları, milli eğitim amaçlarına ve toplumun beklentilerine uygun bilgi, beceri ve tutumları kapsmalıdır. Ayrıca bu eğitim programları öğrenci-merkezli öğretim yaklaşımlarını kullanan, öğrenmeyi kolaylaştıran ve eşitsizlikleri azaltmak için uygun değerlendirme yöntemlerini kullanan öğretmenler tarafından uygulanmalıdır (UNICEF, 2000'den akt: Taneri, 2016: 998). Öğretmen eğitimi programları, öğretmen adaylarının mesleğe başladıktan sonra nasıl öğretim yapacakları üzerinde büyük bir etkiye sahiptir. Bu nedenle, öğretmenlik mesleği özel bir eğitim almayı ve öğretmenlerin kendilerini mesleki açıdan sürekli geliştirmelerini gerektirir (Taneri, 2004).

Öğretmen yetiştirme ülkemizde eğitim alanında en çok tartışılan konuların başında gelmektedir (Kara, 2016). Türkiye'de, iki yüz yıla yakın bir zamandır öğretmen yetiştirme konusunda sürekli girişimler olmuş, değişik modeller tasarlanmış, geliştirilmiş ve uygulanmıştır (Alkan ve Hacıoğlu, 1997; Açıklın, 2000). Bireyin nitelikli ve bilgili bir öğretmen olmasında kendi yeteneğinin dışında hizmet öncesinde aldığı eğitim de çok önemlidir. Öyleyse burada büyük pay öğretmen yetiştiricilerine düşmektedir. Öğretmen yetiştirme görevini günümüzde eğitim fakülteleri üstlenmiştir. Eğitim fakültelerini bitiren öğrenciler öğretmen lisansı ile mezun olmaktadır. Eğitim fakültelerinden mezun olan öğrencilerin dışında pedagojik formasyon adı verilen bir sertifika programı ile üniversitelerin çeşitli fakültelerinden mezun olan öğrenciler de öğretmenlik lisansı elde etmektedirler. Bu fakülteler arasında ilk sırayı fen-edebiyat ve edebiyat fakültesi almaktadır. Pedagojik formasyon eğitimi alan öğrenciler, lisans öğrenimine devam eden ve/veya lisans mezunu olan öğrencilerdir (Kıral, 2017). 1982 yılında YÖK'ün kurulması ile eğitim enstitüleri, eğitim fakültesi adı ile üniversitelere bağlanmıştır. Böylece öğretmen yetiştirme üniversitelerde; eğitim fakültelerinde sürdürülen öğretim programlarının yanı sıra fen-edebiyat fakültelerinde öğrencilere verilen pedagojik formasyon dersleriyle iki ayrı kaynakla sağlanmıştır. Yüksek Öğretim Kurumu, öğretmenlik sertifika programları konusunda, 04.11.1997 Tarih ve 97, 39, 2761 sayılı kararlarıyla öğretmen yetiştirmede yeniden yapılandırmaya gitmiştir. Yeniden yapılandırma doğrultusunda YÖK, tezsiz yüksek lisans programlarını uygulamaya koymuştur. Bu program ile tüm öğretmenlik sertifika programları 1998-1999 öğretim yılında kapatılmıştır. Öğretmen yetiştirmede yapılan değişiklik, YÖK genel kurulunun 2010 yılında aldığı karar ile gerçekleşmiştir, tezsiz yüksek lisans programları kaldırılarak yerine tekrar pedagojik formasyon eğitimi getirilmiştir (Yapıcı ve Yapıcı, 2013). Bu program ile genelde bütün fakülte mezunlarına olduğu gibi özelde de Fen Edebiyat Fakültesi mezunlarına öğretmen olabilmek hakkı verilmiştir (Dündar ve Karaca 2013). Fakülte mezunlarına pedagojik formasyon vererek öğretmen yetiştirmek, öncelikle alanında uzmanlaşmayı sonrasında ise alan bilgisinin nasıl öğretileceği ile ilgilenecek meslekte uzmanlaşmayı hedeflemektedir (Yıldırım ve Vural, 2014). Bu programlarda verilmeye çalışılan pedagojik bilgi; öğretim ile ilgili süreç, uygulama ya da yöntem bilgisidir (Mishra ve Koehler, 2006). Genel program bilgisinin, öğretim stratejilerinin ve yaklaşımlarının ve öğretilecek içeriğe en uygun öğrenme kuramının hangisinin olduğu bilgisidir (Yağcı, 2016). Öğretmen eğitiminde amaç bu bilginin teorik ve pratik olarak kazandırılması iken yapılan araştırmalar öğretmen adayların bilgi bakımından yeterli ancak öğretmenlik mesleğinin uygulamasına yönelik bilgi ve beceri açısından eksik olduğu şeklindedir (Harmandar, Bayrakçeken, Kıncal, Büyükkasap ve Kızılkaya, 2000). Günümüzde öğretmenlerin öğretecekleri konunun alan bilgisi yanında, konuyu nasıl öğretecekleri vb. bilgileri içeren pedagojik formasyon bilgisine sahip olmaları önem kazanmaktadır (Yıldırım ve Vural, 2014).

Pedagojik Formasyon Eğitimi programında öğretmen adayları Eğitim Bilimlerine Giriş, Gelişim Psikolojisi, Öğrenme Öğretme Kuram ve Yaklaşımları, Program Geliştirme ve Öğretim, Sınıf Yönetimi, Rehberlik, Ölçme ve Değerlendirme, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme, "Özel Öğretim Yöntemleri" ve Öğretmenlik Uygulaması adı altında on farklı ders almaktadırlar (Nayır ve Çinkir, 2014). Bu dersler arasından alan bilgisinin nasıl öğretileceği sorusuna cevap "Özel Öğretim Yöntemleri" dersinde verilmektedir. Bu ders, Eğitim Fakültelerinin diğer programlarında olduğu gibi coğrafya öğretmenliği programında da zorunludur. Benzer şekilde pedagojik formasyon eğitimi alan Fen Edebiyat ve Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü mezunu ve öğrencileri için de zorunlu olarak ön

görülmektedir. Bu öğrenciler 14 hafta süresince haftada 2 saat teorik ve 2 saat uygulama olmak üzere toplam dört saat “Özel Öğretim Yöntemleri” dersi almaktadırlar.

“Özel Öğretim Yöntemleri” dersi, eğitim-öğretim programı bakımından, oldukça önemli ve alan eğitimi açısından temel bir ders niteliğindedir. Bu ders ile öğretmen adayları için gerekli olan mesleki bilgi ve yeterliliklerin kazanması amaçlanmaktadır. Bu ders kapsamında konuların öğrenme ortamlarında öğrenciye nasıl ve ne şekilde aktarılacağı, hangi yöntem, teknik ve stratejilerin kullanılacağı ve kazanımlara uygun öğretim materyallerinin seçiminde nelere dikkat edilmesi gerektiği gibi konular kuramdan uygulamaya verilmektedir. Böylece pedagojik formasyon eğitimi alan coğrafya bölümü öğrencilerinin bu ders kapsamında elde ettikleri bilgi ve birikimlerini daha da geliştirerek meslek yaşantılarında kullanabilmeleri beklenmektedir (Aydın ve Kılınç, 2017). Çünkü coğrafya öğretmeninin genel öğretim stratejilerini, yöntemlerini ve tekniklerini kavrayıp uygulaması beklenmektedir. Ayrıca öğretim programını ve ders kitaplarını inceleyip değerlendirebilmesi gerekmektedir. Dersin içeriği; alana özgü temel kavramlar ve bu kavramların alan öğretimiyle ilişkisi, alanının başta Anayasa ve Milli Eğitim Temel Yasası olmak üzere yasal dayanakları, alan öğretiminin genel amaçları, kullanılan yöntem, teknik, araç-gereç ve materyaller, ilgili öğretim programının incelenmesi (amaç, kazanım, tema, ünite, etkinlik, v.b.), ders, öğretmen ve öğrenci çalışma kitabı örneklerinin incelenmesi ve değerlendirilmesi konularından meydana gelmektedir (YÖK, 2014). “Özel Öğretim Yöntemleri” dersinde alan öğretimine ilişkin bir kısım temel bilgiler verildikten sonra bilgilerin beceriye dönüşmesine imkân verecek uygulamalar yapılmakta, bu uygulamaların öğretmen adaylarını mesleki anlamda daha donanımlı kılması amaçlanmaktadır (Yılmaz ve Karadağ, 2016).

“Özel Öğretim Yöntemleri” dersine ilişkin yapılan çalışmalar; Türkçe “Özel Öğretim Yöntemleri” dersine ilişkin görüşler (Uçgun, 2010; Akyüz, Özcan ve Altıparmak 2015), Fizik öğretmenlerinin derslerinde “Özel Öğretim Yöntemleri”ni kullanma durumlarının incelendiği bir araştırma (Demir ve Demir, 2014), Türk Dili ve Edebiyatı öğretmen adaylarının “Özel Öğretim Yöntemleri” dersiyle ilgili görüşleri inceleyen çalışmalar (Kara, 2016; Yılmaz ve Karadağ, 2016) bulunmaktadır. Örneğin, Uçgun (2010) çalışmasında bu dersin Türkçe öğretmeni yetiştirme programlarına ne zaman girdiği, tarihî süreç içinde ne tür değişikliklere uğradığı doküman incelemesi yöntemiyle incelenmiş ve Türkçe eğitimi açısından önemini değerlendirmiştir. Yine Türkçe Öğretmeni adayları ile gerçekleştirilen bir diğer çalışmada Akyüz, Özcan ve Altıparmak (2015) Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri derslerine ilişkin görüşleri belirlemek ve öğretmen adaylarının bu derslerden elde ettikleri/edecekleri verimin artırılması için öneriler ortaya koymaktadır. Pedagojik Formasyon eğitimi alan Coğrafya bölümü öğrencilerinin “Özel Öğretim Yöntemleri” dersine ilişkin görüşlerini içeren çalışmalar ise sınırlıdır. Bu amaca yönelik Aydın ve Kılınç (2017) tarafından bir araştırma yapılmıştır, araştırma sonucuna göre; coğrafya bölümü öğrencilerinin çoğunluğu Özel Öğretim Yöntemleri dersinden edindikleri bilgi ve becerilerin öğretmenlik yaşantılarına katkısı olacağını, dersi almadan önce bir beklenti ve fikirlerinin olmadığını ancak aldıktan sonra coğrafya dersinin daha zevkli ve etkili hale nasıl getirileceğini öğrendiklerini belirtmişlerdir. Pedagojik formasyon eğitimi alan coğrafya öğretmen adayları bu eğitimi aldıktan sonra sertifika sahibi olarak KPSS’ye coğrafya öğretmen adayı olarak başvurabileceklerdir. Şayet başarılı olurlarsa coğrafya öğretmenliği mesleğini icra edeceklerdir. Bu sebepten öğretmenlik mesleğini seçen ve atanmak üzere bekleyen adayların, coğrafya öğretmenlik mesleğini icra ederken sıklıkla içeriğinden faydalanacakları düşünülen “Özel Öğretim Yöntemleri” dersine ilişkin kazanım ve görüşleri önemli bir konudur. Literatürde “Özel Öğretim Yöntemleri” dersinin coğrafya öğretmen adaylarıncı değerlendirildiği çalışmalara ihtiyaç duyulacaktır. Bu yönüyle çalışma alan yazına katkı sağlayacaktır. Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programında öğrenim gören coğrafya öğretmen adaylarının “Özel Öğretim Yöntemleri” dersine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi, gelecekte öğretmenlik mesleğini hangi yöntemlerle icra edeceklerine dair ipuçları verecektir. Bu çerçevede araştırmanın temel problemi: “Pedagojik formasyon eğitimi alan coğrafya öğretmen adaylarının özel öğretim yöntemleri dersine yönelik görüşleri nelerdir?” olarak ifade edilebilir. Bu temel problem çerçevesinde cevap aranan alt problemler şu şekildedir:

1. “Özel Öğretim Yöntemleri” dersinde öğrencilerinize yönelik kazanımlarınız nelerdir?
2. “Özel Öğretim Yöntemleri” dersinde mesleğinize yönelik kazanımlarınız nelerdir?
3. “Özel Öğretim Yöntemleri” dersinde kendinize dair kazanımlarınız nelerdir?

2. Yöntem

Araştırmanın modeli

Araştırma nitel yaklaşımla dizayn edilmiştir ve betimsel tarama modelindedir Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda, gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Araştırmacıların birinin eğitim öğretim faaliyetlerini yürüttüğü grubun araştırma grubu olarak seçilmesinin araştırmanın güvenilirliğini arttırdığı düşünülebilir. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırmalara uygun bir modeldir (Karasar 2005).

Çalışma Grubu

Çalışmanın araştırma grubunu Çankırı Karatekin Üniversitesi Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programı Coğrafya Öğretmenliği alanında öğrenim gören 52 öğretmen adayı oluşturmaktadır. 2015-2016 eğitim öğretim yılında gerçekleştirilmiştir. araştırmada olasılığa dayalı olmayan örneklem tekniklerinden amaçlı örnekleme ve buna bağlı olarak ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Amaçlı örneklemede araştırmacının amacına en uygun birimler örnekleme dâhil edilmektedir (Gürbüz ve Şahin, 2015). Ayrıca derinlemesine araştırma yapılmasına olanak tanıyarak olay ya da olgularını anlamaya ve bunlar arasındaki ilişkileri keşfetmeye ve açıklama çalışmaktadır (Büyüköztürk vd., 2012). Ölçüt örnekleme ise önceden belirlenmiş ölçütlerin karakteristik özelliklerini gösteren durumları çalışmak ve gözden geçirmek amacıyla kullanılır (Patton, 2014). Bu bakış açısıyla çalışma grubunu öğrencileri seçiminde “Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programında öğrenim gören coğrafya öğretmen adayı” ve “Özel Öğretim Yöntemleri” dersini alıyor olmak ölçüt olarak belirlenmiştir.

Verilerin toplanması

Çalışma “Özel Öğretim Yöntemleri” dersi kapsamında eğitim-öğretim faaliyetlerinin tamamlanmasının ardından gerçekleştirilmiştir. Böylece öğrencilerin sorulara verecekleri cevapların daha bağımsız olacağı düşünülmüştür. Bu şekilde bir dönem süresince (14 hafta) “Özel Öğretim Yöntemleri” dersinde eğitim alan öğrencilerin derse ilişkin görüşleri alınmıştır. İçerik olarak geleneksel yöntemlerden ziyade Coğrafi Bilgi Sistemleri, gezi gözlem, deney, kavram haritası, zihin haritası, balık kılıcı, örümcek haritası, kavram karikatürü, beyin fırtınası, altı şapka, istasyon, analogi, metafor, mikro eğitim uygulamaları, drama, işbirlikli öğrenme yöntemleri gibi ağırlıklı çağdaş yöntem ve tekniklere yer verilmiştir. Bunlara ek olarak; öğrenme-öğretme süreci, genel öğretim yöntemlerinin konu alanı öğretimine uygulanması, konu alanındaki ders kitaplarının eleştirel bir bakışla incelenmesi, özel öğretim yöntem ve stratejileri ile ilişkilendirilmesi (sunuş, buluş, araştırma inceleme stratejisi gibi), mikro öğretim uygulamaları, öğretimin değerlendirilmesi (ağırlıklı öz değerlendirme) şeklinde içerik uygulanmıştır. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış sorulardan oluşan bir form kullanılmıştır. Soruların kapsam geçerliği araştırmacılar ve araştırmacıların dışında bir öğretim elemanı tarafından kontrol edilerek sağlanmıştır. Yarı yapılandırılmış formdan daha sağlıklı veriler elde etmek amacıyla katılımcılara yeterli süre tanınmıştır.

Verilerin analizi

Çalışmadan elde edilen veriler “içerik analizi” ile çözümlenmiş ve N Vivo 9 programı ile modellenmiştir. Bu çözümlenmeye ait çıktılar ise tema ve kodların ön plana çıktığı tablolar şeklinde bulgular kısmında verilmiştir. Bulguların güvenilirliğini artırmak için, diğer araştırmacı tarafından da bağımsız şekilde kodlanan veriler karşılaştırılmıştır. Buna göre birbiri ile uyumlu kodlamaların yapıldığı görülmüştür. Bu şekilde, kodlamaların ön yargı ve yanlış anlamadan uzak, ortak bir bakış açısına göre yapılması sağlanmıştır. Kodlar arasındaki ilişkilerin ana hatları belirlenerek, temalar oluşturulabilmesi için araştırmacıların fikir birliğine ulaşması gözetilmiştir. Herhangi bir tema altında yer alan kodların, farklı temalara ait kodlardan uzak olmasına dikkat edilmiştir. Kod ve temalar birbirinden bağımsız iki araştırmacı tarafından analizi yapılarak uzlaşım katsayısının %80’in üzerinde olmasına dikkat edilmiştir. Miles ve Huberman modelinde içsel tutarlılık olarak adlandırılan ve kodlayıcılar arasındaki görüş birliği olarak kavramsallaştırılan bu benzerlik: Güvenirlik katsayısı= Üzerinde görüş birliği sağlanan konu/terim sayısı ÷ (Üzerinde görüş birliği sağlanan konu/terim sayısı+ Üzerinde görüş birliği bulunmayan konu/terim sayısı)×100 formülü kullanılarak hesaplanabilir. İçsel tutarlılığı veren kodlama denetimine göre kodlayıcılar arası görüş birliğinin en az % 80 olması beklenmektedir (Miles ve Huberman, 1994; Patton, 2002’den akt: Baltacı, 2017).

3. Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde her alt problem ayrı bir başlıkta ve öğretmen adaylarının cevapları ile oluşturulan temalarla ele alınmış en sonunda özetlemek amacıyla tüm bulgular Nvivo 9 programı ile modellenerek görselleştirilmiştir.

Birinci alt probleme ait bulgular

Bu alt problemde “Özel Öğretim Yöntemleri” dersinin öğrencilerinize yönelik katkıları nelerdir? sorusuna cevap aranmıştır. Bu alt probleme ilişkin bulgular gelen cevaplar doğrultusunda üç tema altında toplanarak sunulmuştur. Bu temalar “Duyuşsal davranışlar yönünden, Bilişsel davranışlar yönünden ve Kişilik gelişimi yönünden” katkıları şeklinde olup ayrı ayrı tablolar halinde sunulmuştur.

Coğrafya öğretmen adaylarının “Özel Öğretim Yöntemleri” dersi kapsamında kazanımlarının öğrencilerinin duyuşsal davranışlarına yansması ile ilgili görüşleri Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Coğrafya öğretmen adaylarının “Özel Öğretim Yöntemleri” dersi kapsamında kazanımlarının öğrencilerinin duyuşsal davranışlarına yansması ile ilgili görüşleri

Tema	Kod	Öğrenciler	
Duyuşsal	Tutum	Ders	3,5,8,10,12,19,20,22,26,30,31,39,45,50
		Okul	3,5,6,8,10,11,20,26,27,30,32,40,46
		Öğretmen	2,7,12,19,21,30,33,44,52
	İlgi	2,4,7,9,11,13,14,15,19,20,22,25,26,27,28,29,32,37,38,43,44,47,49,51,52	
	İstek	1,2,4,7,9,11,13,15,19,20,22,25,27,28,29,32,37,38,40,44,47,49,51,52	
	Güdü/motivasyon	1,3,6,8,9,14,19,23,26,31,37,45,48,51	
Merak	1,2,9,12,14,16,19,22,30,35,42,49		

Tablo 1 incelendiğinde Coğrafya öğretmen adaylarının “Özel Öğretim Yöntemleri” dersinin duyuşsal davranışlarına yönelik katkıları ile ilgili görüşlerinde cevaplar, tutum, ilgi, istek, güdü/motivasyon ve merak olarak kodlara ayrılmıştır. Bu kodlardan öğrencinin derse, okula ve öğretmene yönelik tutum kodu frekansı en yüksek olacak şekilde ifade edilmiştir (f=36). Öğretmen adaylarının bir kısmı da derslerde ilgiyi artıracığı üzerinde görüş belirtmiştir (f=25). Ayrıca öğrenciyi derse istekli hale getirmede (f=24), güdü/motivasyonu artırmada (f=14) ve merak uyandırmada (f=12) etkili olacağını ifade edenler de bulunmaktadır. Örneğin: Ö19 “Bu yöntemleri kullanmam öğrencimin coğrafya dersini sevmesini sağlayacaktır.” Ö22 “Bugün ne yapacağız, konuyu nasıl işleyeceğiz diye merak edecektir” şeklinde ifadelerde bulunmuşlardır.

Coğrafya öğretmen adaylarının “Özel Öğretim Yöntemleri” dersi kapsamında kazanımlarının öğrencilerinin bilişsel davranışlarına yansması ile ilgili görüşleri Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Coğrafya öğretmen adaylarının “Özel Öğretim Yöntemleri” dersi kapsamında kazanımlarının öğrencilerinin bilişsel davranışlarına yansması ile ilgili görüşleri

Tema	Kod	Öğrenciler
Bilişsel	Öğretici	4,7,8,11,13,15,18,20,21,25,26,28,29,32,37,38,40,43,44,47,48,49,52
	Anlamli öğrenme	2,6,8,11,12,14,18,20,21,25,26,27,29,31,37,38,41,43,46,49,52
	Kalıcılık	3,7,9,10,11,19,21,,22,28,30,33,39,47,51
	Aktif öğrenme	1,3,8,12,19,22,26,31,39,50
	Hayata transfer	1,7,12,19,21,30,33,43,52

Tablo 2 incelendiğinde Coğrafya öğretmen adaylarının “Özel Öğretim Yöntemleri” dersi kapsamındaki kazanımlarının öğrencilerinin bilişsel davranışlarına yönelik katkıları ile ilgili görüşleri incelendiğinde cevaplar; öğretici, anlamlı öğrenme, kalıcılık, aktif öğrenme ve hayata transfer olarak kodlara ayrılmıştır. Bu kodlardan öğretici kodu frekansı en yüksek olacak şekilde ifade edilmiştir (f=23), öğretmen adaylarının yine önemli bir kısmı anlamlı öğrenme sağlayacağı düşüncelerini belirtmişlerdir (f=21). Ayrıca öğrenilen bilgide kalıcılık sağlanması (f=14) aktif öğrenme (f=10) ve bilgilerin hayata transfer (f=9) edilebileceğini ifade edenler de bulunmaktadır. Örneğin: Ö43 “...ön bilgilerini kullanıp anlamlı bağlar üretecektir” Ö19 “Öğrendikleri etkili yöntemleri arkadaşlarını ikna ederken de değerlendirecektir” şeklinde ifadelerde bulunmuşlardır.

Coğrafya öğretmen adaylarının “Özel Öğretim Yöntemleri” dersi kapsamında kazanımlarının öğrencilerinin kişisel gelişimine katkısı ile ilgili görüşleri Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. Coğrafya öğretmen adaylarının “Özel Öğretim Yöntemleri” dersi kapsamında kazanımlarının öğrencilerinin kişisel özelliklerine yansımaları ile ilgili görüşleri

Tema	Kod	Öğrenciler	
Kişisel gelişim	Beceri	Problem çözme becerisi	7,11,18,23,29,34,41,49
		Karar verme becerisi	6,8,15,27,33,39,46
		İletişim becerisi	3,11,23,28,40,50
	Girişimcilik	2,5,6,9,10,11,20,26,27,30,32,40,46,50	
	Yaratıcılık	1,7,8,10,11,16,23,26,29,31,33,39,46	
	Kendini keşfetme	2,3,6,9,13,19,20,22,31,37,44,51	
	Farklı zeka alanları	3,7,12,15,21,25,26,30,34,44,52	
	İşbirliği	4,6,8,9,14,26,31,37,45,48,51	
	Özgüven	6,7,12,19,21,33,44,52	

Tablo 3 incelendiğinde Coğrafya öğretmen adaylarının “Özel Öğretim Yöntemleri” dersi kapsamındaki kazanımlarının öğrencilerin kişisel gelişimlerine katkıları; beceri, girişimcilik, yaratıcılık, kendini keşfetme, farklı zeka alanları, işbirliği ve özgüven olarak kodlara ayrılmıştır. Bu kodlardan öğrencinin problem çözme becerisi kazanması kodu frekansı en yüksek olanıdır (f=8), karar verme becerisi (f=7) ve iletişim becerisi (f=6) kazanma frekansları birbirlerine yakın değerler göstermektedir ve öğretmen adayları şu ifadelerde bulunmuşlardır. Ö27 “Farklı fikirler, istasyonlar içerisinde kendine en uygun olana karar verecek ve ...”, Ö40 “Sonuca değil sürece odaklanacak ve akıl yürütecektir.”

Tabloda beceri gelişimi kodundan sonra öğrencinin girişimcilik özelliklerinin gelişmesi kodu frekansı en yüksek olanıdır (f=14). Öğretmen adaylarının bir kısmı da öğrencide gelişen yaratıcılık (f=13) ve kendini keşfetmeyi (f=12) ifade etmişlerdir. Farklı zekâ alanları ve işbirliği frekansı 11 ve özgüven gelişmesi frekansı 8 olarak belirtilmiştir. Örneğin: Ö6 “...etkinliklere katılmak ve ürün geliştirmek için harekete geçmesini bekliyorum” Ö19 “Grup çalışmaları esnasında hem kendi gücünü fark edecek hem de arkadaşları ile hedefe ulaşmak için görev paylaşımı yapacak” şeklinde ifadelerde bulunmuşlardır.

İkinci alt probleme ait bulgular

Bu alt problemde “Özel Öğretim Yöntemleri” dersinin mesleğinize yönelik katkıları nelerdir? sorusuna cevap aranmıştır ve bu probleme ilişkin bulgular gelen cevaplar doğrultusunda üç tema altında toplanmıştır. Bu temalar “eğitim öğretim ortamı tasarlama ile ilgili, öğrenciler ile ilgili, sınıf yönetimi ile ilgili” katkıları olup ayrı ayrı tablolar şeklinde sunulmuştur.

Coğrafya öğretmen adaylarının “Özel Öğretim Yöntemleri” dersi kapsamında kazanımlarının öğretmenlik mesleğine yönelik eğitim öğretim ortamı tasarlama ile ilgili gelişimlerine yansımaları ile ilgili görüşleri Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4. Coğrafya öğretmen adaylarının “Özel Öğretim Yöntemleri” dersi kapsamında kazanımlarının öğretmenlik mesleğine yönelik Eğitim öğretim ortamı tasarlama ile ilgili gelişimlerine yansımaları ile ilgili görüşler

Tema	Kod	Öğrenciler	
Eğitim öğretim ortamı tasarlama	Planlama becerisi kazanma	1,5,7,9,10,14,20,23,27,30,34,42,47,50	
	Rehberlik	3,6,9,13,22,31,36,44,43,51	
	Eğlence	4,7,11,16,21,32,47,52	
	Tek düzelikten kurtarma	2,8,10,15,26,33,46,52	
	Verim	5,12,13,24,30,43,51	
	Çağdaş	4,10,17,22,38,49,50	
	Nitelik	6,9,13,17,36,40	
	Yöntem/teknik seçebilme	Konuya göre	5,12
		Mevcudata göre	5,46
		Öğrenciye göre	23,36
Yöntem kullanmanın önem ve gerekliliği fark etme		1,18,27,30,36,48	
Sıra dışı materyallerin anlam kazanması		18,22	

Tablo 4 incelendiğinde Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programı Coğrafya öğrencilerinin “Özel Öğretim Yöntemleri” dersi kapsamında kazanımlarının öğretmenlik mesleğine yönelik eğitim öğretim ortamı tasarlama ile ilgili gelişimlerine yansımalarına yönelik görüşleri; planlama becerisi, rehberlik, eğlence, tek düzelikten kurtarma, verim, çağdaş, nitelik, yöntem-teknik seçebilme, yöntem kullanmanın önem ve gerekliliği, sıra dışı materyallerin anlam kazanması olarak kodlara ayrılmıştır. Bu kodlardan en yüksek frekansı olan öğretmen adaylarının derslerini planlama becerisi kazanma (f=14) kodudur, öğrencilerine rehberlik etme frekansı f=10 olarak belirtilmiş, dersi eğlenceli kılmak ve tek düzelikten kurtarma f=8, dersin verimliliğini artırma ve çağdaşlık f=7, nitelik f=6, öğretmen adayının derslerinde tercih edeceği yöntem-teknik seçebilme konuya, mevcudata, öğrenciye göre ayrılmış ve yöntem kullanmanın önem/gerekliliği fark etme ile aynı frekansı (f=6) gösterir, en az frekansa sahip olan derslerinde kullanabileceği sıra dışı materyallerin anlam kazanması (f=2) olarak belirtilmiştir. Örneğin: Ö30 “Öğrendiklerim parça parça idi. Şimdi hepsini bir bütün olarak planlayabiliyorum”, Ö5 “Her gün en sevdiğin yemeği yiyemezsin, konuna ve sınıfın mevcuduna göre kullandığım yöntemleri değiştirmek gerekir”.

Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programı Coğrafya öğrencilerinin “Özel Öğretim Yöntemleri” dersi kapsamında kazanımlarının sınıf yönetimine yansımaları ile ilgili görüşleri Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5. Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programı Coğrafya öğrencilerinin “Özel Öğretim Yöntemleri” dersi kapsamında kazanımlarının sınıf yönetimine yansımaları ile ilgili görüşleri

Tema	Kod	Öğrenciler	
Sınıf yönetimi	Güç	3,5,8,9,12,17,26,30,34,41,47,52	
	Sevgi dolu bağ	1,8,7,9,10,13,20,25,27,31	
	Katılımı artırma	2,5,6,15,19,20,38	
	Tasarruf	Zaman	46,24,48
		Enerji	23
	Değer verilen öğretmen rolü	15,17,48	
	Çoğunluğa ulaşma kaygısı	11,36	
	Saygınlık	22,45	

Tablo 5 incelendiğinde Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programı Coğrafya öğrencilerinin “Özel Öğretim Yöntemleri” dersi kapsamındaki kazanımlarının sınıf yönetimine yansımaları; güç, sevgi dolu bağ, katılımı artırma, tasarruf, değer verilen öğretmen rolü, çoğunluğa ulaşma kaygısı ve saygınlık kodları şeklinde olmuştur. Bu kodlardan frekans değeri en yüksek olan, öğretmen adayının aldığı bilgidan kaynaklı kendisini daha güçlü hissetmesi nedeni ile güç (f=12) kodudur. bunu sevgi dolu bağ kodu (f=10) takip eder, öğrencinin derse katılımını artırma (f=7), tasarruf sağlama (f=4), değer verilen öğretmen rolü (f=3) ve eşit frekanslarla çoğunluğa ulaşma kaygısı ve saygınlık kodları (f=2) diğer kodlardır. Örnek ifade şu şekildedir; Ö17 “Kendimi donanımlı ve öğrencilerimin karşısında güçlü hissettim. Onları şaşırtabilir ve etkileyebilirim” Ö48 “Sınıf kontrolünü baskı ile değil gördüğüm değerle daha kolay sağlarım”.

Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programı Coğrafya öğrencilerinin “Özel Öğretim Yöntemleri” dersi kapsamında kazanımlarının öğrenciler ile ilgili gelişimlerine yansımaları konusunda görüşleri Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6. Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programı Coğrafya öğrencilerinin “Özel Öğretim Yöntemleri” dersinin öğrenciler ile ilgili gelişimlerine yansımaları konusunda görüşleri

Tema	Kod	Öğrenciler
Öğrenciler ile ilgili	Öğrenciyi anlama	6,8,10,17,26,31,41,46
	Her öğrenciye eşit değer verme	3,9,18,24,49
	Bireysel farklılıkları anlama	2,11,19,34,42
	Okul dışında da eğitim faaliyetlerini devam ettirebilme	8,21

Tablo 6 incelendiğinde Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programı Coğrafya öğrencilerinin “Özel Öğretim Yöntemleri” dersinin öğrenciler ile ilgili gelişimlerine yansımaları konusunda görüşleri; öğrenciyi anlama, her öğrenciye eşit değer verme, bireysel farklılıkları anlama, okul dışında da eğitim faaliyetlerini devam ettirebilme kodlarına ayrılmıştır. Bu kodlardan öğrenciyi anlama en yüksek frekans (f=8) değerine sahiptir, her öğrenciye eşit değer verme ve bireysel farklılıkları anlama frekansı f=5 dir, okul dışında da eğitim faaliyetlerini devam ettirebileceğini (f=2) düşünenlerde bulunmaktadır. Örnek ifade şu şekildedir; Ö6 “Onların yerine koyuyorum kendimi bu renklilik ve zenginlikte tercih ederdim” Ö8 “Sınıfta göstereceği performans için mutlaka okul dışında da çalışmalarına devam edecektir”.

Üçüncü alt probleme ait bulgular

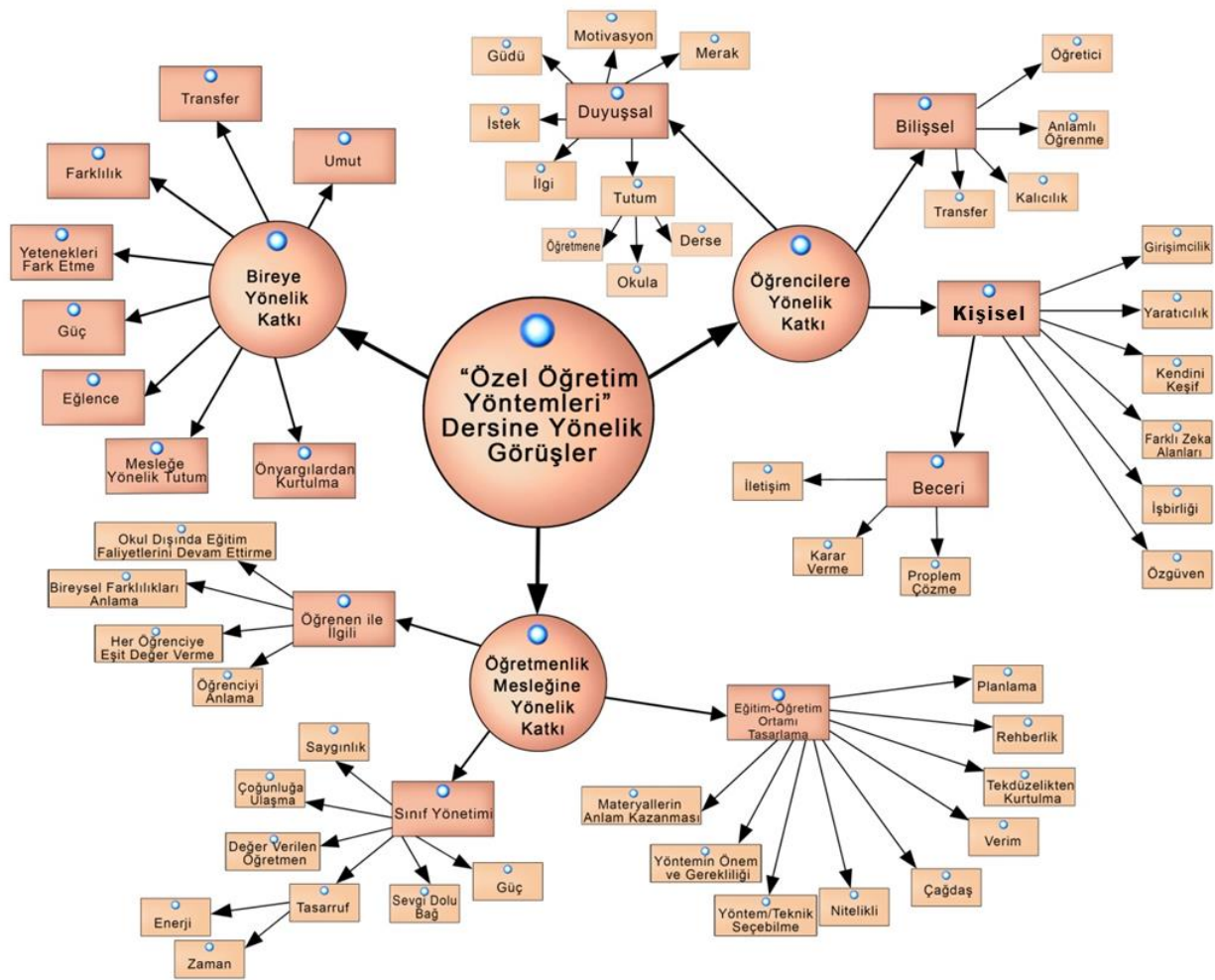
Bu alt problemde “Özel Öğretim Yöntemleri” dersinin kendinize yönelik katkıları nelerdir? sorusuna cevap aranmıştır. Bu alt probleme ilişkin bulgular gelen cevaplar doğrultusunda tek tema altında toplanarak Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programı Coğrafya öğrencilerinin “Özel Öğretim Yöntemleri” dersinin kendilerine yönelik katkıları ile ilgili görüşleri

Tema	Kod	Öğrenciler
Birey olarak	Önyargılardan kurtulma	7,12,18,30,34,40,52
	Tutum	14,19,27,38,42,51
	Eğlenme	11,18,27,28,34,45
	Güç	4,11,28,36
	Kendi yeteneklerimi fark etme	18,26,37
	Farklı rollere bürünme	29,37
	Farklılık	16,39
	Hayata transfer (Çocuklarım ve ailemde kullanırım)	25,41
	Umut	24,33

Tablo 7 incelendiğinde formasyon öğrencilerinin Özel Öğretim Yöntemleri dersinin kendilerine katkıları ile ilgili görüşlerinde; *önyargılardan kurtulma, tutum (mesleğe yönelik), eğlenme, güç, kendi yeteneklerimi fark etme, farklı rollere bürünme, farklılık, hayata transfer* (çocuklarım ve ailemde kullanırım), *umut* olarak kodlar ortaya çıkmıştır. Bunlardan frekansı en yüksek olan *önyargılardan kurtulma* (f=7) kodudur. *Tutum* (mesleğe yönelik) ve *eğlenme* (f=6), *güç* (f=4), *farklı rollere bürünme, farklılık, hayata transfer* ve *umut* kodları (f=2) en az değeri verir. Örnek ifadeler şu şekildedir; Ö12 “Öğretebilmenin bu kadar zor ve hesaplı-kitaplı olduğunu hiç düşünmemiştim, bilmek öğretmek için yeterli diye düşünürdüm. Ancak...” Ö33 “Bu şekildeki bir eğitimle gelişmiş ülkeleri de yakalarız”.

Genel olarak pedagojik formasyon eğitimi sertifika programı coğrafya öğretmenliği alanında öğrenim gören öğretmen adaylarının “Özel Öğretim Yöntemleri” dersine ilişkin kazanımları ile ilgili görüşlerini görselleştirerek özetlemek amacı ile NVivo 9 programı ile modellenerek sunulmuştur (Şekil 1).

Şekil 1. Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programı Coğrafya Bölümü öğrencilerinin “Özel Öğretim Yöntemleri” dersine ilişkin görüşlerine ait model

Şekil 1 incelendiğinde Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programı Coğrafya bölümü öğrencilerinin “Özel Öğretim Yöntemleri” dersine ilişkin görüşleri öğrencileri, meslek yaşantıları ve kişisel açıdan olmak üzere üç farklı boyutta ele alınmıştır.

Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programı Coğrafya bölümü öğrencileri “Özel Öğretim Yöntemleri” dersinin öğrencileri açısından; duyuşsal, bilişsel ve kişisel gelişim sağlayacağı düşüncesindedirler. Duyuşsal davranışlar yönünden, derse, okula ve öğretmene yönelik olumlu tutum geliştirme, ilgili ve istekli olma, güdü/motivasyon sağlama, merak uyandırma konusunda olumlu yansımaları olacağı düşüncesindedirler.

Öğrenciler bilişsel davranışlar yönünden öğretici, anlamlı ve kalıcı öğrenmeye katkı sağlayan, aktif öğrenme süreci içinde öğrendiklerini hayata transfer edebilme fırsatı oluşturacağı kanaatine sahiptir. Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programı Coğrafya bölümü öğrencileri gelecekte kendi öğrencilerinin kişisel özelliklerine açısından beceri gelişimine etki ettiği düşünülmektedir. Bu beceriler; Problem çözme becerisi, Karar verme becerisi, İletişim becerisi şeklindedir. Bunun yanında kendilerinin girişimcilik, yaratıcılık, kendini keşfetme, farklı zeka alanlarını geliştirme, işbirliği yapabilme ve özgüven noktasında geliştiklerini düşünmektedirler.

Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programı Coğrafya Bölümü öğrencilerine göre “Özel Öğretim Yöntemleri” dersi mesleki gelişimlerine katkı sağlamıştır. Bu katkı öncelikle planlama becerisidir. Sonrasında rehberlik yapabilme gücü, dersi eğlenceli hale getirerek tek düzelikten kurtarma, verimli, çağdaş ve nitelikli yöntem teknikler seçebilme şeklindedir. Yöntem seçiminde konu, sınıf mevcudu ve öğrenciye uygun yöntem seçebilme konusunda tecrübe kazanılmıştır. Ayrıca yöntem kullanımının önemi fark edilmiş ve sıra dışı malzemelerin materyal hazırlamada anlam kazanması söz konusu olmuştur. Mesleki gelişim açısından sınıf yönetimine olan katkısı ayrı ele alınmıştır. Örneğin, öğretmen adayının kendini güçlü hissetmesine vesile olmuş, öğrencileri ile arasında sevgi dolu bir bağ kurabileceği düşüncesi ile derse katılımın arttırma, zaman ve enerjiden tasarruf sağlama, öğretmen rolünü benimseme, öğrencilerin çoğunluğuna ulaşma kaygısı oluşmuştur. Saygınlık hissine sahip olunmuştur. Mesleki gelişim açısından öğrencilerle ilgili olarak “Özel Öğretim Yöntemleri” dersi boyunca edindikleri eğitim ile öğrenciyi anlayabilecekleri, adaletli olabilecekleri, bireysel farklılıkları fark edebilecekleri ve okul dışı ortamlarda da eğitim faaliyetlerini devam ettirebilecekleri düşüncesindedirler (Şekil 1).

Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programı Coğrafya Bölümü öğrencilerine göre “Özel Öğretim Yöntemleri” dersi bireysel gelişimlerine katkı sağlamıştır. Bu süreçte öğretmenliğin kolayca icra edilebilecek bir meslek olduğuna dair önyargılar yıkılmıştır. Mesleğe yönelik olumlu yönde tutum gelişmiştir. Bireysel olarak çok eğlendiklerini, kendilerini güçlü hissettiklerini, yeteneklerini fark ettiklerini, süreç içinde farklı rollere büründüklerini, farklılaştıklarını, öğrendiklerini kendi yaşamlarında da kullanabileceklerini ve geleceğe dair umutlarının arttığını belirtmişlerdir (Şekil 1).

4. Tartışma ve Sonuç

Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programı Coğrafya Bölümü öğrencileri “Özel Öğretim Yöntemleri” dersine yönelik görüş belirtirken farklı boyutlardan bakış açıları getirmişlerdir. Bu çok boyutluluk, eğitim ve öğretim ile ilgili düzenlemelerin doğal bir sonucu olarak öğretmenlerin ve öğrencilerin rollerinde de bir takım değişiklikler meydana gelmesinden kaynaklanabilir. Örneğin, yeni program öğretmenin rollerini etkinlik planlamanın yanında “sorgulayan, soru sorduran, düşündüren, tartıştıran ve dinleyen, yönlendiren, motive eden” şeklinde özetlerken öğrenciyi soru soran, sorgulayan, kendi problemlerini kuran ve çözen, düşünen, tartışan, birlikte çalışabilen birey olarak tanımlamaktadır (Aslan ve Özpınar, 2008). Öğretmen adayları meslek hayatlarında başarılı olabilmek için sadece alanlarına yönelik konuları değil aynı zamanda bu konuları öğrencilere nasıl aktarabileceklerinin yollarını da öğrenmelidirler. Bu açıdan “Özel Öğretim Yöntemleri” dersinin verilmesi onlar için önemlidir. Öğretmen adaylarının alanlarını tanımaları, meslekle ilgili tecrübe edinmeleri, alana yönelik her türlü öğretim yöntem, teknik ve stratejilerini öğrenmeleri, teoriyi uygulamaya dönüştürebilmeleri açısından bu dersin faydalı olduğu düşünülmektedir (Kara, 2016).

Araştırma sonucunda Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programı Coğrafya Öğretmenliği öğrencileri “Özel Öğretim Yöntemleri” dersine ilişkin kazanımlarının kendilerine de birçok alanda katkı sağlayacağı düşüncesindedirler. Pedagojik Formasyon öğrencileri “Özel Öğretim Yöntemleri” dersinin öğretmen olarak ilerideki öğrencilerine, meslek yaşantılarına ve birey olarak gelişimlerine katkısı olacağını düşünmektedirler. “Özel Öğretim Yöntemleri” dersinin öğrencilerine yönelik kazanımları duyuşsal, bilişsel ve kişisel gelişimlerine katkı sağlar niteliktedir. Öğretmenlik meslek yaşantılarına katkısı; eğitim öğretim ortamı tasarlama, sınıf yönetimi, öğrencilerle ilgili boyutları bulunmaktadır. Eğitim öğretim ortamı tasarlama konusunda kazanımlar; planlama becerisi, rehberlik edebilme gücü, dersi tek düzelikten kurtarıp ortama eğlence katma, çağdaş yöntem tekniklerle niteliğin arttırılması ve böylelikle verimin de artması şeklindedir. Gürbüz Türk ve Koç (2016) çalışmalarında benzer şekilde içeriğinde öğretim programları ve öğrenci merkezli uygulamalara yer verilen “Özel Öğretim Yöntemleri” dersinin öğretmen adaylarına alan uygulamaları konusunda deneyim kazandırdığı sonucuna ulaşmıştır.

Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programı Coğrafya Öğretmenliği öğrencileri bu dersle birlikte mesleklerine yönelik olarak kazanımlarda bulunmuşlardır. Sınıf yönetimi açısından; kendini güçlü hissetme, öğrencilerle sevgi dolu bir bağ kurabilme, katılımı arttırma, zaman ve enerjiden tasarruf edebilme, öğrencilerin değer verdiği öğretmen rollerine ulaşma, her öğrenciye ulaşabilme ve saygın bir statü kazanma açısından faydaları

olacağı düşünülmektedir. Ayrıca bu dersin içeriği; öğrencileri anlama, her birinin eşit değerinde olduğunu kabul etme, bireysel olarak farklılıkları kabul etme, okul dışında da öğrencinin ilgilerini yönlendirebilme bilgisi sağlamaktadır. Öksüz ve arkadaşlarının (2015) belirttiği gibi öğretmenlerde oluşabilecek olumsuz yeterlik algısının, öğretmenin kendini yetiştirmesine bağlı olarak değişebileceği söylenebilir. Öğrencilik, öğretmen adaylarının mesleği adım adım tanımlarını sağlayan bir süreçtir. Bu süreç içerisinde öğretmen adayı karşılaşacağı problemleri ve bu problemleri nasıl ortadan kaldıracığını görme imkânı bulur. Etkileşim ve iletişimin yanında üretimin ön planda olduğu “Özel Öğretim Yöntemleri” gibi derslerde bu imkânı bulma olasılığı yüksektir. Öğrenen ile ilgili olarak kazanımlar ise öğrenciyi anlamak, adaletli olmak, bireysel farklılıkları fark edebilmek ve okul dışı ortamlarda da eğitim faaliyetlerini devam ettirebilmek şeklindedir. Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programı Coğrafya Öğretmenliği öğrencileri “Özel Öğretim Yöntemleri” dersi süresince mesleklerini daha çok sevmiş, bu süreçte eğlenmiş, kendilerini güçlü hissetmiş ve yeteneklerini fark etmişlerdir. Çeşitli yöntemlerde farklı rollere bürünmüş, herkesten farklı olmak gerektiğini anlamış, öğrendiklerini hayatın çeşitli yerlerinde örneğin kendi çocuklarına da kullanabileceklerini ifade etmişlerdir. Bu bilgilerle ülkelerinin eğitim sistemlerine ve geleceğe dair umut beslediklerini belirtmişlerdir. Bütünsel olarak bakıldığında pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öğretmen öz-yeterlik düzeyinin yüksek olduğu görülmektedir (Çocuk, Yokuş, Tanrıseven, 2015) .

Araştırma sonucunda Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programı Coğrafya Öğretmenliği öğrencileri “Öğretmenlik kolaydır, herkes yapabilir” ve “Bilen öğretir” gibi bilgilerin yanlış olduğunu anlayarak önyargılardan kurtulmuşlardır. Bu sorun temelde çok önemli bir insan gücü planlaması sorunudur (Yılmaz ve Altinkurt, 2011). Nitelikli öğretmen yetiştirmenin planlanması konusunda kamuoyunda ciddi endişeler bulunmaktadır (Azar, 2011,). Coğrafya öğretiminde geleneksel yöntemler kullanılması hizmet öncesinde öğretmen adaylarında aynı işleyişin devam edeceği öngörüsünü getirmektedir. Ancak “Özel Öğretim Yöntemleri” dersinde ağırlıklı olarak çağdaş yöntem ve tekniklere yer verilmesi dersi beklentilerin üstüne çıkararak sadece bilişsel değil duyuşsal davranışlar, beceri eğitimi, kişilik gelişimi ve sınıf yönetimi gibi alanlarda da gelişim sağlanmasına sebep olacaktır. Bu sürecin “Bilen öğretir” önyargısının kırılmasında etkili olduğu düşünülebilir.

5. Öneriler

Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliğinde öğrenim gören öğretmen adayları ile Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programındaki öğretmen adaylarının “Özel Öğretim Yöntemleri” dersi ile ilgili görüşleri ve süreçten elde ettikleri kazanımlar çeşitli değişkenler açısından karşılaştırılabilir.

Öğretmen adaylarına ilişkin bu tarz çalışmalar gözlem yöntemi ile desteklenerek veri toplama araçları ve bulgular zenginleştirilebilir. Böylelikle öğretmen adaylarına kendilerine ilişkin değerlendirmelerin uygulamadaki karşılıkları görülmüş olur.

Coğrafya Pedagojik Formasyon Eğitiminde verilen ders ve içeriklerinin öğretmen adaylarının gelişimlerine katkısını araştıran çalışmaların sayısı artırılabilir.

Coğrafya Pedagojik Formasyon Eğitimi “Özel Öğretim Yöntemleri” dersinde çağdaş yöntem ve tekniklere ağırlık verilebilir, ancak bu dersin içeriği oluşturulurken yeni yöntem ve tekniklerin etkililiği ve alana transferi ile ilgili öğretmen ve öğrencilerin görüşlerine yer veren çalışmaların tasarlanması önerilebilir.

Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika Programında yer alan diğer derslerde de benzer çalışmaların yapılması yararlı olabilir.

Sadece hizmet öncesi değil hizmet içinde de “Özel Öğretim Yöntemleri” dersindeki içeriğe ihtiyaç duyulma ve içeriğin kullanılma durumları araştırılabilir.

6. Kaynakça

- Açıklan, A. (2000). *Öğretmen yetiştirme sorununa kaotik bir yaklaşım*. II. Ulusal Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, 10-12 Mayıs, Çanakkale.
- Alkan, C. ve Hacıoğlu, F. (1997). *Öğretmenlik uygulamaları*. Ankara: Alkım Yayınevi.
- Akyüz, E., Özcan, Ş. ve Altıparmak, H.M. (2015). Türkçe öğretmeni adaylarının Türkçe “Özel Öğretim Yöntemleri” dersine ilişkin görüşleri. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 1/1, 65-76.
- Altinkurt, Y., Yılmaz, K. ve Erol, E. (2014). Pedagojik formasyon programı öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik motivasyonları. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4/1, 48-62.
- Arslan, S. ve Özpinar, İ. (2008). İlköğretim Programlarının beklentileri ve Eğitim Fakültelerinin bazandırdıkları. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED)*, 2/ 1, 38-63.

- Aydın F. ve Kılınç, A.Ç. (2017). *Pedagojik formasyon eğitimi alan coğrafya bölümü öğrencilerinin “Özel Öğretim Yöntemleri” dersine ilişkin görüşler*. International Symposium on Sosyal Studies Education, VI, 4-6 May 2017, 278, Eskişehir
- Azar, A. (2011). Türkiye’de öğretmen eğitimi üzerine bir söylem: nitelik mi nicelik mi? *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 1/1, 36-38.
- Baltacı, A. (2017). Nitel Veri Analizinde Miles-Huberman Modeli. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (AEÜSBED)*, 3/1, 1-15.
- Büyüköztürk, Ş. vd. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (11. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Çelikten, M., Şanal, M. ve Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19 (2), 207-237.
- Çocuk, H.E., Yokuş, G., Tanrıseven, I. (2015) .Pedagojik formasyon öğrencilerinin öğretmenliğe ilişkin öz-yeterlik ve metaforik algıları: Mersin üniversitesi örneği, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12/32, 373-387.
- Demir, C. ve Demir, S. (2014). Fizik öğretmenlerinin derslerinde özel öğretim yöntemlerini kullanma durumlarının incelenmesi. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education*, 3/1, 7-13.
- Dündar, H. ve Karaca, E. T. (2013). Formasyon öğrencilerinin pedagojik formasyon programına ilişkin sahip oldukları metaforlar. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 19-34.
- Gürbüz, H ve Kışoğlu, M. (2007). Tezsiz yüksek lisans programına devam eden fen edebiyat ve eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğime yönelik tutumları (Atatürk Üniversitesi Örneği). *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9/2, 71-83.
- Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2015). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri* (2. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Gürbüztürk, O., Koç, A. (2016). Özel öğretim yöntemleri" dersinin yürütülmesine ilişkin öğretim elemanı ve öğretmen adaylarının görüşler, Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi, 6/12, 57-80.
- Harmandar, M., Bayrakçeken, S., Kincal, R.Y., Büyükkasap, E. ve Kızılkaya, S. (2000). Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi’nde okul deneyimi uygulaması ve sonuçlarının değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 148, 3-6.
- İlğan, A., Sevinç, Ö.S. ve Arı, E. (2013). Pedagojik formasyon programı öğretmen adaylarının mesleki tutum ve çağdaş öğretmen algıları. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32/ 2, 175-195.
- Kara, Ö.T. (2016). Pedagojik formasyon eğitimi alan Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni adaylarının “Özel Öğretim Yöntemleri” dersiyle ilgili görüşleri. *Turkish Studies*, Volume 11/19, 511-522.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Kıral, B. (2017). Pedagojik formasyon eğitimi alan öğrencilerin kendilerinden kaynaklanan sorunları. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 4/2, 37-50.
- Mishra, P. ve Koehler, M. J. (2006). Technological pedagogical content knowledge: A framework for teacher knowledge. *Teachers College Record*, 108, 1017-1054.
- Nayır, F. ve Çinkır, Ç. (2014). Uygulama öğretmenleri, yöneticileri ve pedagojik formasyon öğrencilerinin okullarda öğretmenlik uygulamasında karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 4/7, 71-86.
- Öksüz, Y. Çevik, C., Baba, M., Güven, E. (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının sınıf yönetimine ilişkin algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30/2, 99-113.
- Özoğlu, M. (2010). *Türkiye’de öğretmen yetiştirme sisteminin sorunları*. 17-26, SETA Analiz.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme Yöntemleri* (M. Bütün ve S. B. Demir, çev.). Ankara: Pegem Akademi.
- Sarı, M. (2010). Ortaöğretim alan öğretmenliği tezsiz yüksek lisans programının öğretmenlik mesleğine ve programa ilişkin görüşlere etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 35/155, 3-5.
- Sarıtaş, M. (2007). Okul deneyimi I uygulamasının aday öğretmenlere sağladığı yararlar konusundaki görüşlerin değerlendirilmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20/1, 121-143.
- Taneri, P. O. (2004). *A study on novice classroom teachers’ problems with regular and alternative certificates*. (Yayımlanmamış yüksek lisans). Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Taneri, P. O. (2016). Öğretmen adaylarının pedagojik formasyon sertifika programının niteliği hakkındaki Ggörüşleri (Çankırı İli Örneği). *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24/3, 997-1014.
- Uçgun, D. (2010). “Özel Öğretim Yöntemleri” dersinin Türkçe öğretmeni yetiştirme sürecine katkısı. *TÜBAR*, 17, 708-719.

- Yağcı, M. (2016). Pedagojik Formasyon Eğitimi alan öğretmen adaylarının teknopedagojik eğitim yeterliliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24 /3, 1327-1342.
- Yapıcı, M. ve Yapıcı, Ş. (2013). Öğretmen adaylarının pedagojik formasyona ilişkin metaforları. *Turkish Studies*, 8/8, 1421-1429.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, İ. ve Vural, Ö. F. (2014). Türkiye’de öğretmen yetiştirme ve pedagojik formasyon sorunu. *Journal of Teacher Education and Educators*, 3/1, 73-90.
- Yılmaz, K. ve Altinkurt, Y. (2011). Öğretmen adaylarının Türk eğitim sisteminin sorunlarına ilişkin tutumları. *Uluslararası İnsan bilimler Dergisi*, 8/ 1, 942-973.
- Yılmaz, O. ve Karadağ, B.F. (2016). Türk dili ve edebiyatı öğretmen adaylarının pedagojik formasyon eğitimi programında yer alan “Özel Öğretim Yöntemleri” dersinin niteliğine ilişkin görüşleri. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 11/3 Winter 2016, p. 2497-2508
- Yüksek Öğretim Kurulu (2014). Pedagojik formasyon eğitimi sertifika programına ilişkin usul ve esaslar. Ankara.
- Yüksel, S. (2004). Tezsiz yüksek lisans programının öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarına etkisi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17/ 2, 355-379.